

Oase in een bedrijvenpark

Wie verwacht dit nou, op zo'n grijs, fantasieloos bedrijvenpark?

Een weelderig feestje, waar de meest bijzondere kruiden met

elkaar vechten om een plaatsje in de zon? Waar een tuinman

met vogelveren in zijn strooien hoed vertelt dat hij elk jaar

meer en meer bijen heeft? Waar een directeur bekend dat de

boodschap over natuurlijke huidverzorging na bijna honderd

jaar lief en aardig zijn wel eens wat agressiever mag?

De Weleda-tuin: een oase in Zoetermeer.

✦ TEKST JAN BOM ✦ FOTOGRAFIE MISCHA KEIJSER

Waarom vertelde ze dat nou niet eerder aan de wereld? Luidkeels. Voorzien van een schreeuwende aanklacht tegen alle andere cosmeticabedrijven die het wel deden? Dat er in scrubs en shampoos helemaal geen plastic bolletjes hoeven te zitten? Zelfs geen zandkorreltjes, om dode huidschilfers weg te schuren? Dat de natuur ons van een heel goed bruikbaar alternatief heeft voorzien?

Een verontschuldigende glimlach. Een bekentenis, aarzelend uitgesproken. "Ik zou die kant wel op willen." Maar ja. Lieve van der Borght (1971) is niet de agressieve entrepreneur die het merk Weleda bedacht en in de markt wil zetten. De marketing en salesdirecteur voor de Benelux heeft te maken met een geschiedenis van al meer dan negentig jaar. Een historie met een oorsprong in de antroposofie, ook niet meteen een beweging die zich bij voorkeur via felle krantenkoppen etaleert. Ze zit buiten aan de rand van de uitbundige kweektuin. Het felgeel bloeiende Sint Janskruid heeft er net de hoogste stand van de zomerzon gevierd. Daar vertelt ze: "Ook wij hebben een scrub

Lieve van der Borght van Weleda: "Wij hebben uiteraard nooit micro-plastics in onze scrub of douchepeeling gebruikt, maar carnauba-wasbolletjes, een natuurlijk ingrediënt afkomstig van de palm."

en een douchepeeling in het assortiment zitten. Wij hebben daarvoor uiteraard nooit micro-plastics gebruikt, maar carnauba-wasbolletjes, een natuurlijk ingrediënt afkomstig van een palm. Het is ook niet zo hard als zandkorrels of suikerkristallen, de oplossingen waar andere cosmeticabedrijven nu aan denken, ter vervangen van de plasticdeeltjes. Wij vinden dat zand de huid beschadigt. De carnauba-bolletjes lossen bovendien op in water. Het is onschadelijk voor het milieu. In onze verzorgingsproducten vind je ook geen parabenen en siliconen. Wij zijn erg goed door wat er allemaal niet in onze producten zit."

Alweer een vriendelijke glimlach, op de vraag waarom hier in alle hitte van de strijd over de plastic soup geen persbericht over is gemaakt. Iets in de sfeer van: hadden wij al niet altijd gelijk? We suggereren zelfs een slogan, bij voorkeur door een Amerikaanse filmster knauwend uitgesproken: "Hate to say I told you so!" Zou dat geen spannend filmpje opleveren? Het is de wet van de remmende voorsprong, die Weleda dwars zit. Het bedrijf staat voor de opgave om een hele lange traditie te gelde te maken voor een nieuw en jong publiek. Van der Borght is er druk mee, om tot een omslag te komen. In de eentonige kleur van de verpakking is al variatie gekomen. "Iets meer wit, een gestileerde bloem, getekend." Maar nog steeds: eerder subtiel, dan knetterend, zoals de felgroene flessen van concurrenten, die een natuurlijke samenstelling moeten suggereren. "Zogenaamde greenwashing", zegt ze daarover, fijntjes. Maar er zijn ook nieuwe markten in ontwikkeling: "Ecolodges en conferentieoorden die hun eigen afvalwater zuiveren met rietvelden, schrijven verplicht Weleda voor. Bezoekers zijn

verplicht onze producten van huis mee te nemen, of worden ter plekke in de gelegenheid gesteld om ze te kopen."

Weleda loopt dus een eeuw voor op de circulaire economie, waarin ook alle grondstoffen opnieuw worden gebruikt, net als de biologisch dynamische landbouw? "Het is een term die wij zelf niet gebruiken", zegt ze. "Onze tuin is wel gecertificeerd volgens de hoogste biodynamische normen, zoals het keurmerk Demeter."

Ze heeft goede hoop op de forse groei van biologische voeding. "Ik lees in rapporten dat de verkoop van biologische producten vele tientallen procenten is gestegen. Dat heeft effect op de verkoop van een product als het onze, ook al zit er een vertraging in van drie tot vier jaar. Je ziet consumenten vaak met duurzame voeding beginnen als er een kind komt. Alleen het allerbeste is goed genoeg. Daarna volgen vaak de schoonmaakproducten, voor de afwas bijvoorbeeld. En pas daarna komt het besef: nu alles in orde is wat ik binnen krijg, moet ik ook gaan denken aan wat ik 's nachts voor mijn huid kies."

Ook daar duikt het probleempje van de traditioneel niet-agressieve verkoop weer op, waarbij Weleda eenvoudig de rol zou kunnen spelen van de producent die eens even stevig de waarheid vertelt. Van der Borght doet het zo: "We hebben uiteraard last van concurrenten die mooie beloften doen over het doen verdwijnen van rimpels. Zoiets bestaat echter niet. Met het ouder worden verandert de huid en ontstaan rimpels. Dat weten wij al sinds de start in 1921 en daar zijn ook altijd producten voor gemaakt, die het proces van het ouder worden ondersteunen. Wij zullen nooit beloven dat een crème anti-rimpel is, ▶

Weleda begon al in 1921 met het kweken van geneeskrachtige kruiden, door samenwerking van de Nederlandse arts Ita Wegman met Rudolf Steiner, grondlegger van de antroposofie.

▶ maar wel dat ons product het proces trager doet verlopen. Voor mannen hebben wij ook producten in die sfeer, een haarlotion die daadwerkelijk helpt tegen kaal worden. We hebben meer en meer natuurlijke mannenproducten, trouwens.” En inderdaad, we krijgen een ‘intensieve crème’ mee om zelf uit te testen. Daarop weer geen gouden belofte om er straks als Johnny Depp uit te zien, maar wel de mededeling: ‘Bewezen werkzaamheid: hydratatie 18 procent, na 24 uur.’ Heerlijk geurtje trouwens, gebaseerd op jojoba en een aantal andere natuurlijke oliën, plus een extract van de toverhazelaar. In een folder staat eenzelfde bescheiden belofte over het resultaat van Berken Cellulitis olie bij vrouwen: “Een afname van de dijontrek van 3,6 centimeter in 28 dagen, toename van de stevigheid van de huid met 21 procent.” En zo’n Engelstalige reclameslogan? Die ziet Van der Borght er nog wel komen, daar zijn Nederlanders helemaal niet bang voor. Sterker nog, in de Angelsaksische landen wordt al met een

goed gevonden slogan gewerkt. Ze vertelt: “Skin Food. Onder die noemer werken beroemde vrouwen aan onze campagnes mee. Op eigen initiatief! De zangeres Adele, Brooke Shields, Demi Moore, de vrouw van Bob Geldof, Victoria Beckham, het bekende model Helena Christensen. Weleda is erg populair bij vrouwen die vaak op de catwalk staan, zwaar onder de make up, hete lampen. Om hun huid ’s nachts te laten herstellen gebruiken ze onze Skin Food.” Nu alleen nog een paar hele spannende Nederlandse vrouwen en mannen vinden.

www.weleda.nl

CLOSING THE LOOP BEZOEKT OP 3 OKTOBER WELEDA ZOETERMEER

Op donderdag 3 oktober staat een excursiedag gepland voor deelnemers aan Closing the Loop 2013.

Eén van de bestemmingen is dan Weleda in Zoetermeer, zowel het laboratorium als de kruidentuin, die in het najaar wel wat minder weelderig zal zijn dan op deze foto’s. Ter plekke verzorgt Lieve van der Borght een rondleiding en korte masterclass ‘natuurverzorging’.

Uiteraard is op die dag ook tuinman Jan Graafland aanwezig.

Anmelding voor Closing the Loop 2013: www.p-plus.nl/meeting

Wie is de leukste tuinman van Nederland?

Buiten de vertolking van Peter Sellars in de film *Being There* hebben we nog nooit zo’n bijzondere tuinman rond zien lopen als Jan Graafland (1962). Lang en dun als Pierlala, strooien hoedje op met veren die vogels in zijn kruidentuin achterlieten, gebreid vestje aan van ruwe schapenwol en houten klompen. Dit alles gecombineerd met de blik van een herder die bovenop een berg zijn kudde scherp in de gaten houdt. Dat gebeurt soms letterlijk, wanneer hij op het enorme, groene dak van het hoofdkantoor klautert om er beginnende bomen en struikgewas te rooien. En dan heeft Graafland nog geen woord gezegd.

Hij bestiert de kruidentuin van Weleda in Zoetermeer, een van de vele, wereldwijd. Dat is hartje zomer een sprookjeswereld, een oase middenin een bedrijvenpark vol grauwe hekwerken, enorme parkeerplaatsen en hard optrekkende auto’s. Loop er even in en je treft een composthoop aan waarop Middel-eeuwse heksenkruiden staan te bloeien. Bilzekruid! In de hippie-tijd wisten jongeren er hallucinaties mee op te wekken, maar o wee als de dosis te groot was: wie niet snel bij een ziekenhuis wist te komen, ging gegarandeerd dood. “Eerst je verhaal schrijven, daarna mag je er pas van proberen”, belooft de tuinman. “Gif komt van gave. Het is wat de plantenwereld ons als mensen geeft. Het wordt pas gevaarlijk als je er te veel van gaat nemen. In een kleine dosis is het juist genezend.” Vandaar ook dit kwekje: het is bedoeld voor de homeopathische en antroposofische geneesmiddelen van Weleda, die in het laboratorium worden gemaakt. Een echte traditionele composthoop is het trouwens ook om andere redenen niet. Er komt geen dierlijke mest aan te pas, alleen plantenresten. “Ik mest met de planten, maar ik bevrucht de aarde”, zegt de tuinman. Hier staat een filosoof en dichter in de goudsbloemen te schoffelen. Iemand van adel ook nog. “Op ons familiewapen staan drie molshopen. Ik bezocht een kerk in Amsterdam en daar zag ik ineens dat ons wapen in een glas-in-lood raam was verwerkt. Een van mijn voorvaders is zelfs burgemeester van de stad geweest. Ikzelf heb jarenlang in de financiële wereld gewerkt. Toen ik als mid-dertiger wel genoeg geld had verdiend, dacht ik: waarom heet ik eigenlijk Graafland? Toen ben ik tuinman geworden.”

De bijen en dikke hommels zoemen ons om de oren. “Onze kasten worden elk jaar voller”, stelt hij, met een blik alsof dat een lastige zaak zou zijn. “Wij hebben hier geen last van bijensterfte. Een bedrijventerrein is een veiliger gebied dan een landbouwgebied. Daarom zie je steeds meer dieren de stad in trekken. Ik juich stadslandbouw heel erg toe. Ik geef heel veel lezingen aan mensen die hiermee willen beginnen.” Verhalenverteller, ook nog. En misschien ook zelfgenezer? Daar is Graafland voorzichtig mee. “Mocht het zo zijn dat ik op een dag wat slapjes zou zijn”, zegt hij. Opnieuw beginnend, alsof

Tuinman-filosoof Jan Graafland kweekt ook giftige, zelfs hallucinerende planten: “Gif komt van gave. Het is wat de plantenwereld ons als mensen geeft. Het wordt pas gevaarlijk als je er te veel van gaat nemen.”

alle griepiepidemieën van Nederland altijd aan hem voorbij gaan: “Mocht ik wat slapjes zijn, dan wrijf ik wat bloem van het duizendblad in mijn handen fijn”. Hij doet het zelfs voor en snuift diep. “Dit is zo’n krachtige geur, zo’n bijzondere plant ook, met dat fijngesneden blad. Meestal beginnen planten dicht bij de grond met dikke bladeren, vanwege de zwaarte van de aarde. Hoe hoger ze komen, hoe fijner, want daar is het licht... Het is niet voor niets dat Chinezen het duizendblad gebruikten voor hun I Tjing-orakel, geen enkele andere plant is zo gevoelig voor de kosmos.” Om met een andere optie voor een slapheidje te komen: “Of ik grabbel wat bosaardbeitjes, heel erg goed ook voor mensen met een ijzertekort. Samuel Hahnemann, ik weet niet of je al eens van deze Duitse arts hebt gehoord, testte allerlei kruiden op zichzelf uit. Hij was in staat 837 verschillende symptomen bij zichzelf waar te nemen!” Elk bedrijvenpark in Nederland verdient een Jan Graafland. ■